

РЕЦЕНЗИЯ

на

дисертационното изследване

на

СТИЛИЯН ОГНЯНОВ КРОТНЕВ

на тема

**УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ УПРАВЛЕНИЕТО НА СТРУКТУРИТЕ
НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ ПРИ
ИЗВЪНРЕДНИ СИТУАЦИИ**

за

придобиване на образователната и научна степен

„доктор“

Област на висшето образование: 9. „Сигурност и отбрана“

Професионално направление 9.1. „Национална сигурност“.

*Докторска програма: „Противодействие на престъпността и опазване
на обществения ред“*

Автор на рецензията: проф. дн Любомир Тимчев

2023 г.

1. Актуалност и значимост на изследването

Ефективното управление на структурите при извънредни ситуации е неизменна част от защитата, на националната сигурност на всяка страна. Това се отнася най-вече за органите на министерството на вътрешните работи, чиято основна задача е опазването на реда в страната и противодействието на престъпността, в контекста на ефективното гарантиране и защита правата и свободите на всички лица, намиращи се под юрисдикцията на страната. От своя страна защитата на националната сигурност не само у нас, но и в световен мащаб, е перманентно актуален и значим въпрос, което има пряко отношение по тематиката на дисертационното изследване.

Освен това този проблем е и предизвикателство от гледна точка на реалното гарантиране сигурността и реда в дадена страна, а също и в европейски и световен мащаб, като цяло. Необходимостта от научно изследване по тази тема е перманентна. Тя се засилва постоянно предвид динамиката на заплахите и повишената опасност от терористични прояви и извършването на тежки престъпления. Тези негативни явления имат пряко отношение върху сигурността и обществения ред, във всички сфери. Това само по себе си налага търсенето на нови форми и насоки, за подобряване не само на организацията на работа на всяка структура или страна, но и на връзките и взаимодействието между страните от Европейския съюз.

От казаното до тук можем да обобщим, че представеното за защита дисертационно изследване, е посветено на един от най-важните въпроси, стоящи за разрешаване пред специализираните органи не само в страната, но и извън нея, които имат компетенциите за управление на системите при различни извънредни ситуации. Това е така, защото тъкмо навременната и правилна реакция по време на криза, е гарант за ефективната защита на сигурността и гарантиране правата и свободите на всички лица, намиращи

се под юрисдикцията на Република България, както сам авторът на изследването споменава в изложението си. От само себе си това се отнася за всяка страна от ЕС и разбира се, като цяло за Съюза. Всичко това предопределя и значимостта на предложената, за рецензиране дисертация.

Работата се явява сполучлив опит за разглеждане на въпросите, свързани с управлението на един от най-важните аспекти при това не само за Министерството на вътрешните работи. Като страна на кръстопът Република България е особено уязвима от към извънредни ситуации, което налага и предприемането на различни по вид и тежест мерки. Важно е да отбележим, че разглежданите проблеми имат не само теоретично, но и особено практическо значение. Те ще са от полза както за обучаваните студенти във висшите училища и университетите, така и за всички служители от структурите с компетенции, по организацията на дейността при извънредни ситуации в страната. Направените изводи и препоръки могат да бъдат от полза и на структури, чиито задачи не са пряко свързани с проблемите на изследването.

Казаното прави актуалността на изследването безспорна и ще допринесе, в процеса на обучение и бъдещи научноизследователски проекти, посветени на управлението на системата на Министерството на вътрешните работи и по специално организацията, на дейността при извънредни ситуации. Необходимо е да отбележим и обстоятелството, че страната ни е външна граница на ЕС, което определя и ролята ѝ в защита на сигурността на тази територия.

2. Характеристика на изследването

Работата се състои от 141 стандартни машинописни страници. Структурирана е в увод, три глави, заключение, библиография и приложения. В увода много точно са определени целта, задачите, обекта и предмета на работата.

Важно за всяко изследване от такъв характер е извършването на анализ, свързан с теоретичното познание. Това е така, защото понятията следва да са в основата на правната регламентация, която е в основата на организацията на работа. В нормативните актове и документи освен това се съдържат и основните понятия, които легализирани следва да се използват както в ежедневната работа, така и в процеса на обучение. Тези въпроси са предмет на анализ в *глава първа*, която е посветена на *теоретичните основи на управленския процес, при извънредни ситуации*. Анализирани са основните елементи на управленския процес от значение, при осъществяването на мерки при извънредни ситуации. Диференцирано е обърнато внимание на основните елементи при планирането на различните дейности. Докторантът сполучливо ремиксира своите виждания, пречупвайки ги през призмата на своеобразен модел за вземане на решения. Разгледани са основните приоритети при взимането на решения.

В *глава втора* докторантът е направил *анализ на научни изследвания на особеностите на различните видове извънредни ситуации*, каквото е и нейното наименование. Специално внимание е отделено и на същността, понятийния апарат и класификацията им. Акцентирано е върху възможните извънредни ситуации на територията на страната. В този контекст е подчертана ролята на извънредните ситуации, предизвикани от природни явления.

Очертани са основните аспекти на земетресенията и наводненията, а също и на специфичните при зимни условия явления, като заледяване, измръзвания и бури.

Не е пропусната и темата за тероризма, като едно от най-негативните явления на нашето съвремие, водещо до много материални щети и жертви. Акцентирано е и върху груповите нарушения на установения в страната

обществен ред. Обърнато е внимание на неговото значение, за нормалното функциониране на всички органи и системи.

Когато става въпрос за извънредни ситуации, не можем да не отбележим значимостта на тези от техногенен характер. Става въпрос за пожари, аварии и катастрофи, като неделима част от предприемането на необходимите управленски мерки и ключов елемент от защитата, на националната сигурност както за всяка страна, така и за ЕС. Това е един от акцентите в тази част от работата.

От съществено значение е и разглеждането на заплахите за страната ни и най-вече за нейната сигурност по време на епидемии и пандемии. Подчертана е необходимостта от поддържане на правилната философия и по-специално политика по отношение на предотвратяването на тези явления, като възможен съществен фактор за дестабилизация не само за страната, но и за региона.

В края на тази част от работата са направени редица обобщения, изводи и препоръки, с оглед подобряване работата по осигуряване защитата на гражданите, при различните извънредни ситуации.

Акцентирано е върху външните и вътрешни рискове и заплахите за националната сигурност, на Република България от гледна точка на извънредните ситуации. Добро впечатление прави, че докторантът обръща внимание на всеки един от тях диференцирано, като не пропуска възможността да представи и своите виждания по тези въпроси.

Подобно на глава първа и в тази част от работата са направени мотивирани изводи и препоръки.

Като естествен завършек на темата можем да определим присъствието на изложение, посветено на *усъвършенстване управлението на*

структурите на Министерството на вътрешните работи при извънредни ситуации. На този въпрос е отделено място в глава трета.

Подчертано, е че МВР, като специализиран орган на изпълнителната власт, е ангажирано пряко с провеждането на държавната политика за гарантиране на вътрешната сигурност на страната. В този смисъл е и един от принципите за работа в министерството, а именно, че е администрация с йерархичен характер и централизъм в управлението, чиято дейност е насочена към защита правата и свободите на гражданите, националната сигурност и обществения ред.

В съответствие с наименованието на тази част от изследването са представени и основните характеристики на модел за Система за автоматизиране на управленския процес, който освен, че е посветен на извънредните ситуации, е с акцент за подготовката на органите за управление на структурите на Министерството на вътрешните работи, при извънредни ситуации. Става въпрос най-вече за възможностите за усъвършенстване подготовката на компетентните и оторизирани органи, а също и основните проблеми, свързани с това.

Обърнато е внимание на факта, че създадената в МВР система за управление при извънредни ситуации има за основа осигуряване действията на ръководството, на министерството и ръководителите на структури при управление на силите и средствата, за предотвратяването и овладяването на ситуации с кризисен характер и преодоляването на последиците от такива. Акцентирано е върху обстоятелство, че тя се състои от функционално свързани: органи за управление; ситуационни центрове и комуникационно-информационна система, което има ключова роля в тази част от изследването.

Диференцирано са разгледани ролята и дейността на органите за управление, ситуационните центрове и комуникационно-информационната

система. На тази основа е пояснено, че реагирането при извънредни ситуации е дейност, извършвана от органите за управление и силите за реагиране на МВР, с цел овладяване на основните рискове и заплахи.

На основата на оценка на ефективността на взаимодействието между структурите, при осъществяването на дейностите при извънредни ситуации, диференцирано са разгледани основните аспекти на модела. По специално става въпрос за критериите за оценка ефективността на взаимодействието и в тази връзка - наличните сили и средства и подготовката. Специално следва да се подчертае обръщането на внимание на осигуреността и достатъчността на наличните ресурси. Отличителна особеност е и това, че се акцентира и на информираността.

Същественото в този модел е както неговата обосновка, така и предлагането на система от елементи, които го идентифицират. Това е един от най-съществените приноси, на дисертационното изследване.

Разяснена е и процедурата за оповестяване и привличане на силите за действие при извънредни ситуации.

В края на изложението и в тази част от работата, са направени редица обосновани изводи и препоръки за промяна, които могат да послужат като основа за повишаване ефективността в работата на специализираните органи, по осигуряване управленския процес, при извънредни ситуации, което е от съществено значение за защитата на националната сигурност в страната.

Важно за нивото на работата, е обръщането на внимание на състоянието на страната ни, от гледна точка нивото на готовност за ефективни действия при извънредни ситуации.

Специално следва да се подчертае мнението на докторанта по отделните въпроси, отнасящи се до особеностите в действията при извънредни ситуации, което допълнително повишава нивото на работата. Всички тези подробности могат да се използват и в процеса на обучение на специалисти в тази област.

3. Научни и приложни приноси в изследването

3.1. Научни приноси

- Първият, при това много значим принос е обогатяване на теорията, свързана с извънредните ситуации, като част от осигуряването на реда в страната, противодействието на тероризма и други негативни явления, в контекста на защитата на националната сигурност. Приносът е предложен посредством анализ на съществуващите доктрини. На тази основа са изградени вижданията на автора относно реално съществуващи тенденции, в развитието на теориите за ефективност при извънредни ситуации.
- Предложен е анализ на доктриналните виждания и постиженията по проблема извънредни ситуации. Същият включва исторически преглед, текущо познание, текуща теория и практика, мнения на други изследователи и резултати от други изследвания.

3.2. Приложни приноси:

- Най-важният и съществен принос не само от гледна точка на системата за защита на националната сигурност на страната, но и от гледна точка сигурността, като явление е направеното предложение за модел на Система за автоматизиране на управленския процес в МВР при извънредни ситуации. Същността му се състои в създаването на софтуер за Интегрирана информационна система. Става въпрос за външните граници.

Широката обхватност на модела, го прави приложим и за други дейности. Твърдението си мотивирам с обстоятелството, че подобни модели са предлагани и за противодействието на други негативни явления, като за противодействието на терористични прояви, контрол на миграцията и други.

- Като практико-приложен принос може да възприемем разработената и предложена система от мерки за противодействие на възникнали извънредни ситуации. Става въпрос за моделирани основни направления за усъвършенстване на управлението на структурите на МВР при извънредни ситуации.
- От съществено значение е и направеният теоретичен анализ на управленския процес, на основата на който са определени основните елементи, логично свързани с усъвършенстването на управлението на структурите на МВР при извънредни ситуации.

4. Становище относно наличието на плагиатство

До този момент не ми е известно наличието на плагиатство в представената за рецензиране дисертация, което ми дава основание да приема, че друга разработка с това наименование и най-вече съдържание не е налична в научните изследвания в страната.

5. Препоръки

На *първо* място ще си позволя да препоръчам преподреждане на основните елементи в увода, като се започне от целта, след това се посочат задачите, а след тях обекта и предмета. Предложението си мотивирам с това, че при изследванията, свързани с организацията и управлението в сферата извън материалното производство, от първостепенно значение е именно целта на изследването. Тя е определяща за останалите елементи.

Второ, предлагам на автора при бъдещи свои изследвания по тематиката, да изказва по-смело своята позиция по отделните въпросите главно от практико-приложен характер. Това ще спомогне за предизвикването на спор за явления, по които няма единно становище. От това ще спечели доктрината за повишаването нивото на управлението на структурите от министерството на вътрешните работи по време на кризи.

Третата ми препоръка е свързана с необходимостта от публикуване, с което и популяризиране на работата. Това ще осмисли още повече резултатите от изследването и ще позволи по широкото му прилагане.

Казаното в никакъв случай не намалява стойността на изследването. Личи желанието на автора за иновативен подход по въпроси от нашето съвремие, по които няма единно схващане. Прагматичните му схващания за състоянието и начина за подобряване нивото, на организацията на работа при извънредни ситуации от структурите на МВР, могат да бъдат пример и за други изследователи и което е от съществено значение за ръководителите и изпълнителския състав на министерството.

Съчетаването на теорията с организацията на работа винаги, е добър пример за всички изследователи. Изведените проблеми на вниманието на специалистите, в едно с решения, с оглед подобряване организацията на работа по въпроси, които са от стратегическо значение допълнително повишава нивото на работата.

В края на всяка глава са направени обобщения, изводи и препоръки, с оглед подобряване организацията на работа, в съответствие с изискванията на действащите норми.

Позволявам си и да поставя на вниманието на докторанта един *въпрос*. Той се отнася до мнението му за системността в управлението на министерството на вътрешните работи в контекста и на действията при извънредни ситуации.

6. Лични впечатления от кандидата

Познавам г-н Кротнев от 4 години, като директор на една от структурите на Министерството на вътрешните работи. Мога с пълна УБЕДНОСТ да свидетелствам за неговият изключителен професионализъм и вещина при поставяне на задачите и тяхното изпълнение. Един от най-уважаваните ръководители от представителите на различните структури в министерството. Отличава се с изключителна коректност при изпълнение на поетите ангажименти.

7. Заключение

Представеното за защита изследване е лично дело на докторанта. Работата е плод на знанията и уменията на автора да събира и анализира наличната информация. Афинитетът му към проблемите на управлението на структурите на министерството на вътрешните работи, в контекста на извънредните ситуации, позволява да обвързва теорията с практиката и да предлага аргументирани предложения. Това спомага подобряване не само на действащите норми и теоретичната доктрина, но и на организацията на работа.

Имайки предвид цялостната работа на докторанта, изпълнението на индивидуалния план, постигнатите резултати от научна и практико-приложна гледна точка и направеният анализ, си позволявам УБЕДЕНО да препоръчам на уважаемото научно жури да даде образователната и научна степен „доктор“ на г-н Стилиян Огнянов Кротнев.

28.03.2023 г.

Гр. Пловдив

Изготвил рецензията:

проф. дн Л. Тимчев